

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezés 's megtiszteltetés. Budapesti napló: Magyar t. társ. kisgyűlései; A' kisdud-ovó egyesületi választottság munkálatai; pesti reform. főiskola; sopronyi közlemények; egri, temesvári, nagyfalvi 's ungvári hírek; élet és pénzügyviszonyok.) Ausztria (Elegy.) Amreika. Portugália (Duero hajózási ügy.) Spanyolország (Növekedő pénzhijány. A' carlospártiak visszatérnek Franciaországba.) Anglia (Parliamenti hályanylatkozat az angol haditisztekhez Szyriában. Elegy.) Franciaország. (A' kormány Lajos Fülepe leveleit egyenesen hamisítottaknak nyilvánítja. Legujabb hírek. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fels. Vietoris Lászlót, Trencsénymegye volt alispánját kir. tanácsos czimmet mélt. kegy. díszesíteni.

Ő cs. 's ap. kir. főlsege Vass László apát, kanonok 'sa't. és magyar tudós társ. tisztb. tagnak megengedni méltóztatott, a' romai kathol. akademia tagczimét elfogadhatni. Ez akademiának többek közt Grosser János ájtatos iskolai kormányzó is tagja.

A' cs. kir. gazd. egyesület Bécsben m. évi dec. 31iki gyűlésében Bujanovics Eduárd és Hubényi József hazánkfiatit rendes tagjai közé sorozá. —

Budapesti napló: Felvidéki levelek szerint a' hó majd mindenütt több lábnyi magosságu, mi a' közlekedést olly annyira késlelteti 's nehezíti, hogy a' bécsi posta párszor rendes időn túl 24 óráig sőt továbbig is elmaradozott, mi különösen a' kereskedésére nézve igen kellemetlen, mert gyakran 24 órányi közidő elmulasztása bukást, vagy legalább tetemesb károkat okozhat részint az egyes vállalatoknak, részint az egész összes kereskedési tömegnek. Ha már most is olly rosszak az utak, hogy Bécsből Pestig 24 óránál többet késhetik, mit várhatni majd azon időben, midőn a' napról napra erősbülő napsugárok hirtelen olvasztáshoz fogván az országokat nagy részét mind meg annyi apró tengerekké v. dágvánnyá változtatják? Sokan a' rendkívüli hó miatt nagy áradásoktól rettegnek, sőt némely bátoratlanabb földszintlakók már emeletre költözésről is kezdének szólni fővárosunkban; bizton reménylünk azonban, hogy illy vándorlásra ez uttal senki nem szoruland Budapestben, mert a' Duna felényi magosságu sem volt, midőn befagyott, mint a' szomorú emlékü árviz előtti beálltakor, ezenkül pedig néhány mérföldnyire Pesten alul már egészen mentnek rebesgetik jégtől a' Dunát, 's így nem igen könnyen fognak veszélyes jégtorlódások történetni. — A' hosszas téli hideg a' tüzfát igen megdrágította 's a' szegénység fájni kezd, 's alig várja a' kikeletet. — A' pesti asztaloszékh, Tölgyessy palgármester főlzólítására, késznek ajánlkozik mintegy 2ezer forintnyi becsü munkát ingyen teljesíteni azon épület körül, melly árvaházul szolgál 's nádorunk ő cs. kir. fhlsege nevét viselendi. E' példa hihetőleg hasonlós buzgalomra fog hevíteni más czéheket is. — Nagy híre járt, hogy ez évben 5 uj vas gözössel lépend föl Dunánkon egy új vállalkozó: ezt azonban most a' bécsi német lap egyszerűn oda módosítja mintegy hivatalos uton, miszerint az eddigi gözhajótársaság nyugottan folytatja munkálkodását Dunánkon 's a' tengereken 's ez évben 5 uj vas gözössel ő kezdend pályázni. — E' napokban jelent meg a' „Budapesti Szemle“ 2ik kötete, köv. tartalommal: 1) Büntetőjogi teoriák, Lukács Móricztól; 2) Az angol alkotmány kifejlődése, Treforttól; 3) A' zsidók emancipációjá b. Eötvöstől; 4) Codificatio, Szalay Lászlótól; 5) A' rajzoló művészetek föladata, Henszlmantól; 6) A' birhatási jogról Magyarországon. Értesítő n. Sr. 256 l., és többrendü bibliographiai melléklet. A' két kötet ára 5 pengő forint. Továbbá megjelentek Császár Ferenc költeményei gyönyörű 's minden pipe-reasztalra 's hölgykézbe illő díszes kiadásban a' tudom. egyetem betűivel, és Fogarasi János magyar kereskedési és váltófog czimü munkájának 4dik füzetkéje (egy egy füzetke ára 24 p. kr.) — Darabidő óta fővárosunkban az öngyilkolások szaporodnak; legközelebb egy husvágó legény lötte magát agyon szerelemből. — A' bokros táncvigalmakat jövő héten a' szomorú hamvazó végre bezárandja. Most itt leginkább az forog minden ajkon, hogy néhány előbbkelő társaságban magyarul is tánczoltak, min sokan rendkívül örvendnek 's dicsérettel halmozzák el a' fürge tánczosakat, kik a' sok francia és német táncz mellett a' magyarnak is hagytak némi kis helyet. Mi lelünköl örvendünk, hogy előkelő világunk magyarul tánczol, de isten neki, tánczoljon a' világ akár magyarul, akár spanyolul, csak beszéljen magyarul és cselekedje azt, mit a' nemzeti jóllét kíván; de egy kis „3 a' táncz“ egyetlen fokkal sem rugtatja magosbra nemzeti boldogságunkat. Madridban nem csupán spanyolul tánczolnak, 's Parisban sem csupán francziául, még is azért mindenki fogja tudni, mit birt eddiga' spanyol és franczia nemzet tenni nemzetisége és szabadsága föntartására, és szellemi élete emelésire. Követhetjük nemzeti tánczunk mellett egyéb tánczokra nézve a' ledér változékos-ságot, csak abban maradjunk állandók, mibennünket szellemileg 's anyagilag régi tespedésünköl gyökeresen kigyógyíthat, mit a' legczikornyásb magyar táncztól sem várhatunk. Ezeket nem azért mondjuk, mintha nem volnánk baráti a' magyar táncznak, hanem csupán azt akarók érinteni, hogy egy pár magyar tánczúgrásnak nem tulajdoníthatni olly nagy fontosságot, mintha valaki p. o. téli szükség idején ezer jobbagynak engedte volna el nyomasztó adóját. Hölgyeinköl nemcsak magyar tánczot, hanem föleg azt kivánjuk, hogy gyermekeiket magyarokká neveljék; hogy azonban ezt megtehessék, arra mellöz-hellenül szükséges, hogy mi férfiak, a' teremtés urai, mikép magunkat nevezetn szeretjük, tüzzük ki azon irányt nekik, melly felé e' czél elérésire haladniok kelljen. Ismételjük e'szót „kelljen“, mert az csak fölünk függ. Nem parancs v. durvaságról van itt szó, melly talán hajlítani kellene a' szépnemet, oh nem, hanem azon szelid nőiségről, melly egyedüli örömét abban leli, ha férje kívánatit teljesítheti. A' férfiak nagy része azonban nem tudja erkölcsi hatalmát használni a' gyöngéd szépnem fölött, hanem egyéb benső érdemek hiánya miatt ledér hízélgéssel csapong a' lyány körül, 's a' gyöngé szüzet ma-

kaecsa teszi, 's utóbb mint férj sem bírja tekintetét többé visszaszerezni. Közhelyeken ifjaink közül sokan vetélkedve törekszenek idegen vagyis nem-magyar színt ölteni magokra, 's inkább készek a' magyarul tudó hölgyekkel is töredezve idegen nyelven beszélni, csakhogy művelteknek látszassanak, 's hány derék magyar szónokot ismerünk, ki magyarul tudó nejevel honn jobbadán nem magyarul beszél. Akarjunk mi szilárdul, és szépeink mosolygva fognak engedni méltányos akaratunknak visszamlékező az istennek paradicsombani mondására. Nem kívánjuk mi, hogy a' nők reformáljanak bennünket, hanem reformáljuk mi őket. Tökélje magát el minden magyar születésü ifju, hogy csupán magyarul jól beszélő hölgyet veend nőül, 's majd meglátjuk a' magyarosodás óriási haladását Strauss és Lanner valamennyi szép keringő-ji daczára is. E' tanács talán kissé parlagiasan hangzik, de azért bizonyos, hogy sikere minden kívánatot meghaladna. — Nemzeti színpadunkon f. hó 12ikén Felber Mari jutalmára bérszünettel adaték „Bájjal“ dalmü 2 felv., Stoll, mint vendég Nemorino szerepében lépett föl, a' nagyszámu közönség zajos tapsokra méltatá kellemes énekét, ámbár igen hibás szövejtése a' hatást némileg zavará; Felber Mari a' 2ik felvonásban igen kellemesen énekelt; 13ikán „Lear király“, szomorujáték 5 felv., Shakspeare után; 14ikén „Franciaországi tündér“ bohózat 2 felv.; 15ikén először bérszünettel „Al Endre“, eredeti dráma 4 szakaszban Szigligetitől, nézők nagy számmal; 16ikán „Zampa“ dalmü 3 felv.; 17ikén másodsor „Al Endre“ dráma 4 szakaszban Szigligetitől; 18ikán „Agg-színész és leánya“ vigj. 5 felv., Fancsy fordítása szerint. Megyeri az aggszínész Sugár szerepében, mint ujonnan szerződött tagja nemzeti színházunknak, először lépett föl ez este 's érdemeihez illő fogadtatásban részesült. Most már csak Lendvay és Telepi hiányzik még, hogy a' drámai személyiség minden méltányos kívánatnak tökéletesen megfelelhessen. N.—I. —

M. tud. társaság kis gyűlései. Febr. 11jén Fogarasi János lt a' magyar igék természetéről olvasott. Előrebocsátván az értekező, hogy a' nyelvveléssel illetőleg az újabb nyelvphilosophia e' hármat: rövidség, szabatosság, szép-hangzás állítja fel legfensőbb törvényeköl, 's ama' régieket: szokás, szónomozás, hasonlóság csak segédekül használja, 's megmutatni ügykezővén, hogy az igék nem önálló képletet, hanem csak valamely tárgyhoz vagy személyhez tapadót, azok jegyét fejezik ki, ollyan jegyét t. i., melly vagy lételt vagy munkásságot jelent; átment az igéknek mondottakból folyó felosztására 's előterjeszté, hogy e' szerint, valamint a' nyelvphilosophiában, ugy a' magyar nyelvben is fő felosztás szerint 3 féle igék vannak, u. m. lételemek (át nem hatók, alanyiak) munkásságiak (áthatók, tárgyiak) 's a' kettő összetételéből eredettek vagyis munkássággal egybekötött lételemek (alanytárgyiak, szenvedők), sőt ezekkel teljesen egyezőleg a' magyarban három hajtogatás (igeragozás) is van. Megmutatván továbbá, hogy a' nyelvphilosophia mind a' három fő időben (Jelen, mult, jövő) különböző árnyéklatokat, különösen pedig általános és rávelees állapotokat tanít, valamint továbbá ugyanaz a' létel és munkásság három módjait adja elő, u. m. létezőt, szükségést és lehetősé, tökéletesen ugy állnak ezek a' magyar nyelvben is; jelenen az utóbbiakra nézve a' mutató módot létezőnek, a' foglaltot szükséginek 's az ohajtót lehetőséinek kellene szabatosan nemcsak neveznünk, hanem az azokkal élést is teljesen ez eszmék szerint szabályoznunk. Végre a' formákra is kiterjeszkedvén előadta, hogy a' magyarban teljes gyakorlatban levő 36 egymástól különböző forma van, ugy hogy ha mind ezen formákat a' három hajtogatás szerint példákban leírnök, föltevé, hogy mindenik forma egy al 's egy felhangu példával egy egy ivet foglalna el, csupán ezen paradigmák egy 36 ivnyi munkát tennének, 's mind ezek legfőlebb hat törzsoikégből származnának. Sőt számmal is kimutatta, hogy a' magyarban egyetleneg átható igétöl ötezernél több új nyelvtani szó származik, mellyek közül több mint kétezer egyszerű, csupán ragozás által lett szó, midőn a' német nyelvben egyegy igétöl alig husz uj, egyszerű nyelvtani szó származik, 's a' németnél bővebb ugyan e' tekintetben is a' latin, 's még bővebb a' hellen, de a' magyarral még távolról sem hasonlíthatók. Előadását Le Mesl és Rammastein azon észrevételeikkel fejezte be, miszerint valamely nyelv nagy ereje, hatása 's tökéletessége a' rövid kifejezésben, több képletnek rövidre 's egybevonásában fekszik.

(A' kisdudovó-egyesületi választottság 1840ki munkálatai) Miután a' háborgó fellegek távoztával hazánkban is kezdenek díszleni olajfa-lombok; miután az értelem és ész hajnalán a' valódi honfi kebelben minden nagy és dícsőért dobogni kezdő emberbaráti szív érezni kezdi azon hiányokat, mellyek a' földi lét örömeit busítják, 's az eddigelő szunnyadozott részvét tanujeleit adá ama' titkos erőnek, melly a' hazát 's embert dusabb és szegényebb polgártársihoz egyiránt vonzza! nincs mit csudálkoznunk, ha a' nevelés, jelenen a' népnevelés eszméje közöttünk is valahára fölébredt, sőt országos feladások közé is soroztatott. Még csak egy két évvel előbb is azon meggyőződés uralkodott közöttünk, hogy a' nemzetet és népet elsőbben gazdagítani kell, 's az önmagát nevelendi fogékonytá ama' jogokra, mellyek vele születtek: most talán közönséges tanítmánya lön, minek valóságán némelyek azelőtt sem kételkedtek, miszerint a' népet gazdagítani kell, hogy megbírja magának az öntökélyesítésre kellő eszközöket szerezni, de egy uttal nevelni is szükség őt, hogy erejével vissza ne éljen, hanem azt czélszerűen tudja használni saját és polgártársi boldogítására. Népnevelés levén tehát országos javításink sorában napirenden, a' választottság lefolyt 1840ki évi munkálatairól számolandó, örömmel tekint ama' nem hosszú, de rögis térre vissza, mellyel a' kisdudovó intézeteket Magyarországon terjesztő Egyesület 1836k év óta annyi küzdelemel hátrahagyott; 's bár nem jutott is még oda, hol munkálatinak

sikerére borostyánok nőnek — ezt csak utódink lehetnek elnyerni szerencsések — de biztató remény mosolyg elibe a' növekedő részvét terjedő látköréből. A' r. tagok száma mult évben ugyan tetemesen nem öregült (összes számuk 452, a' részvényeké 467) de közülök többen valának buzgók a' részvényeknek megfelelő tőkeösszevet örök időre lekötelezni, 's az egyesület örökös tagjai sorába lépni. A' tisztelt örökös tagok betürendben köv.: Almásy Rozália — gr. Szapáry Ferenczné, Bánffy Pál b., Bartakovics Marianna-özü. Majthényi Imrené, Batthyáni Kázmér gr., gr. Berényi Erzsébet — b. Orczy Györgyné, Borbély Amália — b. Bánffy Pálné, Eckstein Anna — Rosty Albertné, Gosztonyi Katalin-özvegy Majthényi Mártonné, Károlyi György gr., Kray Borbála — Festetics Leo grófné, b. Orczy Teréz-özü. Wenkheim József báróné, Simon Florent, Szapáry Ferencz gr., b. Wenkheim Francziska — gr. Festetics Vinczéné, b. Wenkheim Mária — b. Kray Jánosné, b. Wenkheim Paulina — gr. Dessewffy Emilné, Varga István, Wodianer Sámuel, és Zichy Miklós gr., kiknek egyetemben, valamint lelkes közbenjártukért egyesületi elnök Festetics Leo grófnak, Antal Mihály, 's Márton József uraknak, ezennel szíves köszönetét nyilvánítja a' választottság. Nem hallgathatja el azonban a' választottság, mit tán első helyen kell vala említenie, miképen az Egyesület tőkeértékét 's Hont és Mosony vgye közönsége külön külön 100 p. ftal vala kegyes gyarapítani; mellyekért szinte hálás köszönetét fejezvé ki a' választottság, örömmel jelenti, hogy az egyesület ügye pártolásában jelenleg már hat törvényhatóság, jelesen, 's Csongrád, Hont, Mosony, Pest vgye, sz. kir. Selmecz bányaváros és Veszprém vgye, egy kisdedovó intézet, u. m. a' nagy-szombati, két casino-egyesület, u. m. a' bihari és pápai vesznek tetteges részt, örökös tagjai száma pedig, kik az Egyesület tartós jövedőjének alapjai, 33ra növekedett. — A' kisdedovás tetteges terjedését 's hazánkban öregbülését illetőleg, ennek a' mult évben szép reményekkel biztató eredményei fejtettek ki az által, hogy külön vidékeken több új kisdedovó intézet keletkezett, mellyekben jobbadán az egyesület tolnai képező intézetéből alkalmazott kisdedovók foglalkoznak. Ezek közt első helyen említendő a' szombathelyi kisdedovó intézet, melly egy külön e' czélra alakult egyesületnek, továbbá a' *kassai*, melly az ottani négyesületnek köszöni létét. A' tisztelve említett szombathelyi kisdedovó egyesület, szíves volt magát ezen hazai egyesület fiókjává nyilatkoztatni, a' közös czélra ezzel kezét fogva munkálkodandó, 's mint a' választottság hinni szereti, nem csupán Szombathelyen 's vidéken, hanem a' lelkes Vasmegeye tágas keblében egybeült is buzditó foganattal terjesztendő a' kisdedovó intézeteket. Mi a' választottság mult évi jelentésében a' gyomai intézetről érintve volt, alapítójának 's ezen egyesület buzgó tagjainak Wodianer Sámuel urnak bőkezűségéből a' mult tavasszal csakugyan valósulást nyert. Ugyanis mult évi jul. 1jén a' csinosan 's czélszerűleg elkészült intézet az urodalmi tisztesség, több megyei tisztviselő, helybeli előljárók 's a' lakosok előbbkelőiből összesereglett számos közönség jelenlétében ünnepélyesen megnyitott 's abba képező intézeti igazgatónk az egyesület intézetében kiképezett kisdedovót felavatta, örömmel értesítvén erről jelentésében a' választottságot ama' résztvevő, melly az ünnepélyen jelenvolt közönség könnyes szeméiből ragyogott, 's nem alaptalanul sejtve a' hatást, mellyet ez intézet hazánk alföldi sík vidékein az erkölcsiség, munkásság 's miveltég gyorsabb fejlődésére gyakorlani fog. Vajha e' sejtetem minél korábban valósulna! 's vajha legalább a' népesb helységek iskoláiban keletkeznek egyegy osztály, mellyben a' munkás lakosoknak 8 éven aluli kisdedeik, alkalmas kisdedovók fölügelése alatt, mentve minden testi lelki veszélytől, fogékonyakká képződhetnek az iskolában nyereendő erénytani, gazdasági, 's egyéb szükséges és hasznos ismeretek átsajátítására! Igy történt szabados Ráczevi m. városban is, hol azonban legyőzhetetlen akadályok közbejötté miatt rövid idő múlva a' tolnai képezőintézetből meghívott kisdedovó a' kellekek hiánya következtiben a' megszünt kisdedovási osztályt elhagyni vala kénytelen. Mind e' mellett reményli a' választottság, hogy a' nevezett helyen az előljárási lelkes ügykezetei, tisztelt lelkeszők buzgalmaival párosulva nem sokára külön kisdedovó intézetet fognak létesíteni, melly a' 6000et fölül haladó népségű Ráczeviben hasznos gyümölcsöket érlelne. A' választottság fenebbi ohajtása teljesedéséhez hathatósan közeledhetnek, ha Bogviszló helysége előljárási példája több követőre találna, kik t. i. a' lefolyó évben köztisztviselőre méltó lelkeszők Sarlay Ferencz ur tanácsára, iskolájok segéd-tanítóját Fülep Pétert saját költségükön a' tolnai képező intézetbe küldék. — Hol létesült még az előszámlált helyeken kívül hazánkban új kisdedovó intézet, a' választottságnak hivatalos tudomására nem jutott, a' régiak közül azonban a' n. szombati és szegzárdi az egyesület képező intézetéből nyert kisdedovót. E' részben ohajtja a' választottság, vajha mindazon kisdedovó intézet, mellyekben a' kisdedeket különféle érthetlenségekkel sanyargatják, a' kisdedovás valódi ismeretével bíró 's kellek kiképzett egyedekre bizatnék, kik az üvegház-iskolává aljasított szenthelynek a' tolnai intézet mintájára eredeti tiszta valóságukat szereznék vissza, hogy így az egész hazának egyetemes kisdedovó intézeteiben egyedség és sajátság közönségesülne. Az egyesület által czélul kitűzött, 's a' választottság mult évi feladási közé sorzott pesti kisdedovó intézet ismét visszahanyatlék közel volt valósultától. Ugyanis a' pesti kisdedovók egyikét felszólítá a' választottság, hogy az egyesület által némi felsegítéseül ajánlott évenkénti összevet fogadja el, 's engedjen intézetében a' választottság által czélszerű javításokat eszközöltetni. Azonban e' felszólításra sajnosan nyilatkozta ki, mikép kezei e' részben pártfogói 's igazgatója által ezen egyesülettel minden szövetségtől tilalmaztatvák, ki ugymonda, befolyását az érintett intézetre egyedül magának akarja fentartani, különben az a' kisdedek előtt be fog zárni. Példányovó intézetet tehát Pesten a' haza szívében, honnan a' kisdedovás 's elemi oktatás tiszta elvei 's áldási a' haza távolabb ereibe leggyorsabban áradhatnának szét, példány-intézetet Pesten, melly előbb utóbb a' képezőintézetet is országossá alakítandó Pestre ültethette volna által, illy szomorító körülmények között még most nem nyithat az egye-

sület. Eljő tán még is az idő, és jönne kell, mikor nemes Fejérmegye lelkes Rdeinek a' népnevelés ügyében megkezdett intézvénye, mint ragyogó csillag a' sötét égürön fényt árasztva, több nemes törvényhatóságot buzditand követtésre. A' tisztelt megye ugyanis egy kisdedovó példány-intézetet ohajtván felállítani, első alisp. t. Sárközy Káz. ur vezérlette alatt fényes biztosságot küldé Tolnára az egyesületi kisdedovókat képező és példányintézet megtekintéseül, melly a' hely színén megjelenvén, miután arról tökéletes isméretet szerze, küldetése eredvényiről a' ns megye Rdeinek jelentést tön, egyszersmind bemutatván az érintett intézet kimerítő leírását. Ennek folytában a' már 6000 p. ftot meghaladott alapgyűjtemény folyton növekszik, 's a' kitűzött czél ohajtáshoz közeledik. A' választottságnak lehetetlen szívből nem örvendenie az egyesületi ügy iránt ez által is bebizonyult 's terjedt hatásteljes részvételén 's pártoltatásán; szabad legyen azonban némi aggodalmát is őszintén nyilvánítani, miszerint ha a' tisztelt megyének állandón megbízott czímteljes küldöttisége a' tolnai mintára nemcsak példány-hanem kisdedovókat képező intézeteket is javasland Fejérváron felállítani, könnyen megeshetik, hogy sem a' költséges tolnai, sem a' netán még költséges fejérvári intézet nem bővelkedendik annyi kisdedovókká képezendő növendékekkel, mennyinek száma akár az ohajtásnak 's reménynek, akár az évenkénti költségeknek megfelelő. Vagy megtörténhetik, hogy e' két hely egymáshoz közel fekvése miatt a' növendékek együve fognak tolnai, oda t. i. hol kedvezményekben nagyobb mértékűleg remélnék majd részesülhetni, a' másik pedig vagy üresen maradand, mint csupán példány 's nem egyszersmind képező intézet, vagy csak azon ifjakat fogadandja el, kik a' másiban nem fértek el, vagy nem vétettek fel. Igy a' helyett, hogy apróbb erők öszpontosulva egyesülnének, szerte szakadozva csökkenni fognak, 's utóbb minden hatásukat elveszthetendik. A' választottság szereti hinni, mikép e' hir valótlan, 's a' ns megyének üdvös vállalata egyedül oda irányzik, miszerint keblében a' tolnai Fejérvárot is alapítandó, példány mintájára évenként számos kisdedovó intézetet segitend létre, mellyekben a' tolnai képező intézetből alkalmaztatnak válogatott ügyes kisdedovók. Illy módon valamint a' természet a' gyáros, 's azt a' fogyasztó segiti, ugy a' tolnai képező intézetet is a' fejérmegyei példány 's annak naponkint nagyobb arányban szaporodandó sarjadéki tetemesen segitnék. Elcsüggedt vagy remény-vesztett hivatástalan ifjak helyett ez alkalmaztatási 's becsületes kenyér-szereshetési remény rátermett férfiakat varázsolna így a' képező intézetbe, kik az erény és munkásság gyümölcséhez magvát a' sikertől meghatott nemzeti kebelnek részvételjes mezején villámsebese szörnák hazaszerete, 's a' polgárisodás egyéb körülmények kedvezési mellett óriási lépekkel emelné elmaradt nemzetünket oda, hova öt százados szenvedési után legközelebb bőven tanusított szilárdsága érdeméhez képest szánta. (Vég köv.)

A' pesti ref. főiskola felállítása tárgyában egyházkerületileg kiküldött választmány, miután az elválasztást minden tag elfogadta, magát alakultnak nyilatkozta: munkálatit folyó hónap 15kén, Pesten, gróf Teleki Sámuel ő méltósága elnöksége alatt megkezdette; 's e' napon és febr. 17kén tartott üléseiben egyéb előkészületei közt, mellyeket később közlendik, titkos szavazattal ideigleni pénztárnoknak Ilkey Sándort, ellenörnek Ensel Sándort, jegyzőknek Bajkay Endrét, Dobos Jánost és Fényes Elekét nevezte-ki.

(Sopronyi közlemények) Kitünőleg jellemzi korunkat azon éber figyelem, mellyel a' nevelés és nyilvános oktatás szent ügyét kíséri; nem tehet azért nem kedves dolgot, ki e' kor kívánatához simulva tanodáink belrendezetét 's virágzását közönség elé bocsátja. Ez okbul örömmel értesítjük a' hazát azon figyelmet méltányoló változásokról, mellyek színhelyévé vált jelen iskolai évben a' sopronyi evang. lyceum; mellyre igen nézve nevezetes volt az 1840ki év, mert ebben fosztotta meg azt a' halál Pecz Leopold nagy tudom. tanítójától; kit a' sors korán hitt el földi pályájáról, mivel a' nyelvek 's tudományok mezején szerzett nagy ismereteit csak most kezdé mint tanító közhasznúkká tenni. Helyette a' sopronyi ev. gyülekezet Poszvik Keresztelyt nyerve hitszónokul, az ev. convent pedig hittudományi tanítónak Király Józsefet választotta meg 's ez tanítását mult év sept. 1sőjén meg is kezdé. Ez utolsóinak helyzete annál sulyosabb, minél jobb emlékeztiben van elődje 's velős előadása; de ha szilárd akarattal páros fardhatlan szorgalom jóslani enged, ugy reményleni szabad: jó sikerrel fog az ifjuság oktatása körül munkálkodni. Nevezetes az által is a' mult év, hogy a' dunántuli ev. superintendentia által a' esőngei kerületi gyűlésen Szabó József a' sopronyi ev. lyceumhoz felsőbb osztálybeli 4ik tanítónak megválasztatván, mult oct. 8kán Sopronban tartott kerületi gyűlésben, a' superintendentia és a' sopronyi ev. convent közt, ezen 4dik tanítóra nézve a' rég ohajtott egyezés megtörtént 's annak febr. 1ső napján létesítendő beiktatása elhatározottat. A' minthogy Szabó József a' helyette megválasztott 4dik osztálybeli tanítóval Pálffy Józseffel együtt Kis János kir. tan. és superintendentus ur által február 1sőjén a' superintendentia által kinevezett küldöttség, 's a' sopronyi convent részéről számos tag jelenlétében, rövid de velős diák beszéddel be is iktattatott. És így azon tudományok, mellyek ez előtt a' felsőbb osztályban három tanító által adattak elő, ezután negy között leendének felosztva; mellynek üdvös következménye az, hogy a' természetitörvény és természettan, mellyek ez előtt csak minden másod évben taníttathattak, ezután minden évben fognak előadni. A' sopr. ev. lyceum méltán dicsekhetik azzal is, hogy még 1790ben alakult itt az első magyar társaság, Kis János sup. által felállítva 's annak külső egyetemekre költözte után b. Lakos János és társai által alapítva. Ennek mostani tagjai mult évben dicséretesen tartották meg fenállása felszázados ünnepét. Méltán dicsekhetik Soprony 1826ban szép téres helyen díszesen épült iskolaházával is, mellynek tágas szónoktereme karzattal 's orgonával van ellátva. Ennek építetésekor mutaták ki Soprony ev. lakosi, mit vihet véghez jó vezetők felügyelése alatt a' jó szándék. Ezen épületben van felállítva négy szobában a' 12 ezer kötetet meghaladó könyvtár, mellynek alapját a' sopronyi tanuló ifjuság, hajdani ta-

nitójának Raics Péternek könyvtára megvétele által vetette meg, melyet azután a' sopr. ev. convent mintegy 5ezer kötetnyi válogatott régi könyvekkel szaporított, ezek közt van egy 1336 évből bõrre irott biblia is. Ezen könyvtárt nevelték Torkos Sámuel és Glózius Dániel ur ezen lyceum számára hagyott 3000 kötetet megközelítő újabb idõbeli classicus írók munkájival. Felügyelõ ezen könyvtára Hetyésy László tanító. Ezen könyvtár mellett egy szobában az ásványok, csigák's régi pénzek gyűjteménye, ugy szinte a' természettan előadásához szükséges műszerek is vannak felállítva. Van ezenkívül a' magyar társaságnak mintegy 1200 kötetnyi magyar könyvekből álló könyvtára, mely a' társak által kijött új munkákkal évenként szaporittatik. Ugy szinte van a' német társaságnak, mintegy 700 kötetre menõ német classicus írók munkáiból álló könyvtára. Mind a' három könyvtár hasznóvétel végett nyitva áll az itten tanuló ifjuságnak. Nagy dicséretére válik az itteni német ajku ifjuságnak, hogy a' magyar nyelvet anyanyelvének tartja, azt kedveli's azon mindegyik tisztán is beszél. Többen a' német társaság tagjai közül, tagjai a' magyar társaságnak is. Ugy szinte jó alkalmok van itt a' magyar ajku ifjaknak a' német nyelv megtanulására (melly hogy honunkban még most szükséges, minden elfogulatlan megismerendi), mert Soprony lakosi nagyobb részben németek, de mégis magyarul jobbadán tudnak; 's a' magyarok a' német társaság tagjaivá is lehetnek 's magokat így ezen nyelvben is tökéletesíthetik. Az itten tanuló ifjuságnak szelleme jó és dicséretes, mert szünnapjait is tanulásra fordítja. Szombaton délután a' magyar társaság tartja ülését Hetyésy László, szerdán délután a' német társaság Kleebblatt Hermann tanító uu. elnöklete alatt. A' hittudomány tanulóji vasárnap délelõtt isteni szolgálat után magyar, délután az isteni tisztelet után német nyelven gyakorolják magokat a' lyceum szónokteremben, néha számos hallgató elõtt, a' hitszonoklatban Király József tanító felügyelése alatt. Minden ifju, mielőtt munkáját el szavalná, köteles azt egy héttel elõbb a' nevezett oktatónak bemutatni. A' sopronyi lyceummal kapcsolatban van a' superintendentia által falusi iskola-tanítók's jegyzõk képeztetésökre rendelt intézet is Szabó József tanító alatt; melyben az ifjak körükhöz szükséges tudományokban szombaton és szerdán délután vesznek oktatást. Ugy szinte kapcsolatban van ezelõtt két évvel némely jó szándéku polgárok által felállított reál-iskola is különös tanító alatt. — Most már egyébrõl is röviden: A' vgyei ujonczállitás egy helybeli õszvesitõ, 's vidéken munkálándó két választmány által febr. 3án kezdeték meg. Soprony városra tulajdon kebelébõl 54 kivántatván a' kiállítást már eszközlé, 's mi igen õrvendetes, nagyobb részint önkéntesekbõl, mely példát a' falusiak is követik, ugy hogy az ujonczállitás megyénkben a' legszelidebben ment véghez, számos helység önkéntesekbõl állítván ki járandóságát, kiknek hol több hol kevesebb díjt határozának a' helységek elõjáróji, minden legkisebb erõtetés nélkül 100—120 pgõ frt. Ez mutatja hogy ifjaink már nem irtóznak annyira a' katonáskodástól. Sirva jöttek számosan vissza, kiket be nem vettek, sõt némelyek díjokból szívesen adtak volna 50 frtot is a' katoná-orvosnak csak hogy mint alkalmosok bevételessenek: ez épen egy n. lövõi legénnyel történt: de biz azt még sem vették be. Van olyan helység, mely illetőségét kétszeresen is kiállithatná önkéntesekbõl. Nem õrvendetes é ifjainknak ezen szelleme? De egy szomorú esetnek is valánk tanuji. D.....y gr. huszár hadnagyot ugyanis egy házi mulatságból reggel felé jó kedvvel haza térte után inasa két töltött pisztollyal megtámadá, de a' tiszt lélekéberségét nem vesztvén azt erõsen tarkón ütessel megszedíti 's így szerencsésen elkerüli a' reá irányzott egyik lövést 's ölekezés közben a' másik el nem sült pisztolytól is megfosztván hűtlen cselédjét a' katonai laktanyáról érkező segítség elibe siet, azonban visszaérkezével a' gonosztévõt már vérében fetrengve találja, ki egy e' célra készített borotvával nyakát metszette.

Eger, febr. 10dike estéjén az egri jogászok casinónk nagy terében tarták táncvizigalmat. A' díszes mulatságot számos meghívott népesítõ's nemcsak Heves-Szolnok minden tájékirul, hanem Borsod, Pest, Torna, Csongrád megyékbõl 's Jászság- és Kunságból is nyerének jogásznink vendégeket. A' bõ terem kevéssel fogadhatott volna többet magába. A' szépnem koszorúja nem pazar-fénnyel, de majd egyértelműleg választott izléssel's csinnal öltözött hölgyekbõl füzõdék, kikhez a' szerény ifjuság serege méltólag illett. Egyezett pedig a' hölgyek virágdíszével a' táncsterem fölékítése is: a' tükrök körösleg hármazs nemzeti színü függönyökkel valának illedékesen piperézve's rózsásan bokrozva, ugy a' hangászkar is, 's annak általellenében a' fõhely falán szinte nemzeti színü fátyolokból alakított nyolczszegû csillag közepére fõls. királyunk képe tüzeték, 's künn a' lépcsők szinte nemzeti színü szõnyeggel vonattak-be. A' táncvizigalom házasszonyi tisztét Buttler grófné's megyei fõpénztárnok's táblabíró Kanyó Gábor hitvese szíveskedtek elvállalni. Az ifjuság Bunkó hangászata mellett világos viradtig illedelemmel mulata. Mindazáltal szerfõlött kár, hogy ezen bálból elõleges határozatnál fogva a' szoros értelemben vett polgári rend kizáraték, kivevén, hogy egy két polgári ifju saját szüléji részõkre belépti jegyet nyert. Ezen ferde szempontnak azon következeté is volt, hogy az ifjuság helybeli casinónk tagjait in corpore nem hitta meg, mint ez egyébrõl történt, egyedül azon okból, mert egyesületünkben több polgárrendü is van. Mind e' mellett az ifjuság elég merész volt a' casinói választmányhoz kérelmet intézni: hogy reményelt nagyszámú vendéginek kényelmére szíveskedjék a' táncsteremmel közvetlen összefüggésben levõ olvasó-sakk- és könyvtár legdíszesb teremét általengedni. Az egyesületi választmány nem tekintvén ugyan némely tagjaiban történt megsértetését, hanem részint, hogy egyesülési szellemével merõben ellenkező's az ifjuságnak társasági viszonyok tiszteletlenségére célzó hajlama iránt károztatását nyilvánítsa, részint és fõleg, mivel tagjait idegenekért az egyesület által rendelt kényelmektõl meg nem foszthatá, kérelmeket megtagadta, nem zárván el egyébrõl a' casinói kényelmek használatát. Nem akarjuk ezennel érinteni a' rangfokot, mely tanulóifjainkat illeti; de még is azt hiszszük, hogy

minden polgár megjelenhetik ott, hol egy tanulóknak fellépni szabad, ha t. i. amaz a' kijelölt körben nélkülözhetlen illedelem's miveltség fokával bir. Vagy talán a' polgárlányok nem olly szépek, nem olly miveltek, hogy társaságokban megjelenhessenek? pedig némely egri szépek tán egy Paris is könnyen zavarba hozhatnának az aranyalma odaitélésében. Hirszerint azonban fenébbi vád nem érdeklí egészen az ifjuságot, mivel az eszme állítólag tán szoros értelműleg polgári rendbõl sem származott agyban foganszott. Legjobb, ha személyes érdem tisztelete szolgál okul a' meghívásra.

Temesvár febr. 3kán: Váltó-feltörvényszéki ülnöknek kinevezett Laczkovics János volt másod alispánunk, jan. 15kén tartott kisgyülésben rövid, de szív-reható velõs szavakban mondott le eddigi pályájáról, mire õt utolsó tisztujtáskor a' megyei Rdek ritka szõtõbbsége emelé, min köz megeléglést aratva folytatta hivataloskodását. A' bucsuzó helyébe közgyülési jóváhagyás reménye alatt, érdemes fõjegyzõnk Várkonyi Adám fenytõ-törvényszéki, 's küldöttségek elnökül, a' kisgyülés egybe-olvadó kívánsága folytán kinevezetett. — Városunkban utolsó hiteles összeírás szerint 9988. római's 161. görög kath. 5990. g. n. e. 299. ágostai 79. helvécziai hitü, 's 752 zsidó, õsszesen 17269. lélek találtatott. Minek az 1831dik évben 15731 főre számított népséggeli õszszehasonlításából, a' lakosságnak utolsó évtized alatt 1535. lélekkel szaporodása tünik ki. — Casinói társaságunk alapszabályinak értelmében mult hó 31kén tartotta rendszeres közgyülést, minek folytán, az igazgatók, 's választmányi tagoknak titkos szavazat utjáni megválasztása után, az aláírási három évnek jövõ május hónapban leforgása miatt, az intézet további fennmaradásának ügye tevõ a' tanácskozás fõ tárgyát. Városunkban, hol a' nemzetiség's rokon közlekedés szelleme csak lassan halad elõre, hol gyakran bal nézetek a' lakosságot külön vált felekezetekre szakítják, 's hol a' közönség idõtöltésére szánt kávéházak tulajdonosi csak saját hasznukat, a' közönségnek igényeit pedig épen nem veszik figyelembe, a' casinói intézet további fennmaradása, nem egyedül szellemi, de anyagi szempontból is mindenek felett kívánatos. Ennek ellenére azonban, nem kicsiny azok száma, kik az intézet további fentartása ellen törekednek, vagy kik polgári easino czim alatt külön vált intézetet czéloznak létesíteni. A' fenálló nemzeti casinót, minek tagjai közt számos polgár, sõt zsidók is találatnak, mely tagjainak választásánál egyedül szeplõlten jellemet's miveltséget, nem pedig állapotot vált figyelembe, mely a' magyarul nem beszélõk iránti engedékenységbõl jegyzõkönyveit's egyéb irományit német nyelven is viteté, minek igazgatóji közé, minden évben városi polgárok is soroztattak aristocratiai szellemrõl épen nem vádolhatni, a' czélba vett elválás ez okból semmi szín alatt sem helyeselhetõ. Az intézet fõhibája eddig az volt, hogy tagjainak száma mindjárt kezdetkor 400ra felugrott, hogy alkotásakor mindjárt a' nagyszerűség azon polczára hágott, mire számos év folyása után kellett volna jutnia, min az egyedek, 's erõk szaporodásáról többé szó sem lehet a' tagok számának csak lejjebb szállása volt lehetséges. Az erõknek kezdetben módfeletti megfeszítése mint a' természeti, ugy szellemi életben is káros következtésü! — Az eddig évenként 15 pengõ frtos részvények, jövõ három évre a' városban lakó tagokra 10, a' külvárosiakra 8, a' többiekre pedig 6pengõ frtra határozottak. Az alkotó szabályok 14 § rendeletének, miszerint fegyvert az intézet szobáiba vinni tilalmaztatott, czélszerű módosítása egy uttal reményt nyujt, hogy az intézetben elsõ három év lefolyta alatt nem részesült katonai tisztikar is tette járuland az intézet fentartásához. A' városi hatóság részérõl mult hónap 31kén a' városházban, egész nyilványsággal számos idegen jelenlétben, 's legjobb renddel történt, az õsszeirt, 's zene kíséretében megjelent ujonczoknak sors-huzás utján kiállítása. Temesvár járandósága 59. ujoncz, 's miután városunk az országgyülési utasítás 3dik czikkebeli rendelete szerint befogott számos kóborló közül illetõsége fejében 22-tõt a' katonai hatóságnak már által is adott, a' sors-huzás utján kiállítandók száma csak 37 fõt teszen. Városi kórházunk javára az új-évi üdvözlések megváltásából 935 ft. 43 kr. Schmid színházigazgató által ugyane' czélra adott szini előadásból pedig 503 ft. 45 kr. folyt voltban. E' tárka vegyületü tudósítást a' lefolyt farsang érintésével fejezték, minek említése politikai lapban csak a' népjellem ismertetése tekintetébõl foglalhat helyet. A' farsang képe nálunk az idén szomorú. A' közönségnek tánczoló's bállátogató kedve lejjebb szállott, mint a' keleti ügynek háborúval fenyegetõ állásakor a' bank-részvények értéke. Nyilvános bálaink néptelenek, 's eddig egyedül a' megyei ifjuság által adott két, valamint a' helybeli ág. 's helv. vallásu egyesült egyház javára tartott tánczmulatságot, mely 650 vfrtot jövedelmezett az egyház javára, hasonlíthatni az elõbbi évek tánczmulatságihoz némileg. A' megyénk keblében felállított magyar iskolák javára f. h. 4kén fog díszes tánczmulatság adatni; 6kán pedig a' helyben tanyázó, valamint õ fels. nevével viselõ huszár ezredjé egyesült, tisztikar tartandja tánczmulatságát. —

Nagyfalu. (Nógrádmegye) jan. fogytán: A' nélkü adakozó mitsem vár jötelet, melylyel másnak használni akart's melyért az édes õntudat legbecsesb jutalma; de õszinte hála legszebb, legillatosb virág az erõsnek koszorújában, 's olly forbatolás, melylyel a' jó szív örömteljes készséggel siet teljesíteni legszentebb kötelességét. Midõn Mocsáry Dienes ur (a' kálnógarábi anya- és nagyfalusi fiók ev. egyház érdemtelen ügyelõje) ez utolsóknak mult évben épült iskolájára tett költségek negyedrészét nagylelkűleg ajándékozni kegyeskedék (melly becses ajándoka mennyiségét csak f. évi jan. 22kén tartott számadási gyűlésünkben tudók meg) bizonynyal nem várta, nem akarta igénytelen jótékonyágát az egész hazával tudatni; de az említett ajándok akár tisztelt jöltevõnknek akár szegény vevõit, akár szent czélját tekintõleg, méltán nagy becsü és drága elõttünk; annál inkább, mivel õ vala egyetlen jöltevõnk's kegyelõnk, ki elhagyatottságunkban tette segite bennünket, hogy hajlékot emelhesünk, melyben esztendõnként gyevennél több szüle az emberiség és haza igényeinek megfelelőleg nevelhesse gyermekeit. Engedje tehát a' szeretett haza, hogy illy lelkes fiának mind ezen szüle és gyermek nevében anyai színe elõtt szíves köszönetet mondjak's fogadja jöltevõnk õszinte hála ez ünnepélyes nyilvánításával azt is, hogy mind kedves övéinek mind a' hazának's emberiségnek sokáig's boldogul éljen! T. F.

Ungvár ról. Ungmegye nemessége újabb tündöklõ példáját adá felvilágosodásának's korszellemü elveinek. Ugyanis mult hó 14kén tartott casinói gyülésben szõnyegre kerülvén a' casino rendszabályinak némely hiányai, felügyelõ Thuránszky István ur roszalván a' zsidóknak a' casinoból eddigi kizáratását, ezen-tuli befogadatusukat indítványozta's ajánlotta, mely indítvány az ujdõn választott elnök által kevés de erõtlen szóval támogatattván, minden ellenkezés nélkül's úgy szólván közakarattal elfogadattott. Bõven kiviláglik az érintett casino ezen határozatából, hogy nemzetünk, melyet még most is gyakran durvaságaért és korunkhoz nem illõ elõítéletekhez-ragaszkodásáért gáncsoltnak hallunk a' külföldiektõl, az illedelem's polgárisodás pályáján szépen halad, úgy hogy e' tekintetben is más nemzeteket, melyek magokat a' műveltség és polgárisodás legmagosb fokán állóknak hiszik, elért.

Élet-és pénzvviszonyok. A' szárazföldi hatalmakról rebesgetett statuskölcsöntüli félelem Angliában csökkenvén, most jókeletü papirokra nézve a' pénzbecs 5 pcentre csökkent's így az angol bank sem olly szigorú már most

mint eddig, 's készpénz-mennyisége is többre rug négy millió font sterlingnél. Nagy mennyiségű ezüstszállítást várnak még Mexicóból, honnan 1840ben mintegy 20 millió fontot szállítottak. Most általánosan tehetni az évenként Angliába szállítani szokott arany és ezüst mennyiségét 30 millió fontra, de a nemes érc sokaságához képest, mely különféle czélokra dolgoztatik fel, az arany 's ezüst pénz mennyisége az európai nagyobbult kereskedés arányához képest igen csekély, 's komolyan csupán akkor gondolhatni a készpénz tetemesbitendő szaporításáról, ha szilárdabbakra fordulnak az amerikai viszonyok. Nagy mennyiségű ezüst pénz takarodott az utóbbi hónapokban Angliából Ausztriába és Moszkaországba. 1839. végén 's 1840. elején 1 pettel volt drágább a kész pénz Londonban mint most, 's a jelenleg forgásba jött angol status-adósságbeli 10 millió font sterlingnyi osztalék a mostani pénzbecset igen képes föntartani. Németországban a posta-jövedelmet adózási tárgynak tekintvén mértéktelen díjt vesznek a levél-'s nyáláb-szállításoktól. Angliában észrevevők e hibát, 's mind a kettőt igen mérsékletre csökkenték, mivel mind az iparnak szárnyát szegi, mind a társasági viszonyokra gátló hatása. 'S dicső sikert tanúsít már is a még alig év óta divatba hozott posta-'s viteldij-csökkentési rendszer, mert a bevétel kétszeresnél is többel haladta meg a költséget 's a postán szállított levélszám 200 millióra szaporult már. Nemzetviszonyi szempontból felszámíthatatlan a postajavításból háramlandó haszon 's ha még a 260 mérföldnyi már kész 's megannyi készülöben levő európai vasutaki közlekedést is ide tudjuk, valódi fogalmat sem alakíthatunk azon bámulandó következményekről, melyek ezen összes viszonyokból eredhetnek. — 1840ben Angliából 7,069,015 unc. ezüst és 26,081 uncia aranyat vittének ki a világ különféle részeibe 's különösen az európai tartományokba 6,198,832 u. ezüstöt és 12,513 unc. aranyat.

Csató Pál m. akad. I. tag 's a Hirnök segédszerkesztője, február 15kén életének 37dik évében elhunyt Pozsonyban, hol is tetemei 16kán a városi sírkertbe takarítottak el. Béke hamvainak!

Igazítás: Jelenkorunk 10ik szam. a 38 lap. 2dik szeptén a n. liberesei cikkben: „egy világi felügyelője helyett“ olv. de ca nalis világi felügyelője — a 12 számban pedig a 47 lap első hasábján a debreczeni cikkben: „az itteni kereskedő Radl társaság tagja“ helyett olv. az itteni priv. kereskedőtársaság tagja.

Ausztria.

Bécs febr. 5. A keleti kérdés nagyából el van ugyan intézve, mi a pénzkeletre igen jótékonyan hatott, azt azonban mindenki tudja, hogy a keleti kérdés körül még sok részletes dolgot szükség addig elegyenlítani, míg egészen tisztába jön. A vontlában állás Franciaországgal még mindig eligazításra vár. —

Amerika.

A szavazatok száma az elnök-választásnál 2,302,638 megyen, melyből Harrisonra egy millió 286ezer 511 esett. — Dec. 19kén Washingtonban a képviselők házában éjjeli tíz órakor az új 85 mázsás koszoru-gyertyatartó, melyet 5ezer dolláron vettek, 15 lábnyi magasságból leszakadt. Szerencse, hogy nappal nem történt, különben agyon ütött volna néhány követet. — Kentucky tartomány a nemzeti bank mellett nyilatkozott. — 1839ben 521 amerikai hajó szervede hajótörést, mi által 700 ember vesztette életét. — Indiana tartomány szerződést kötött az indusokkal, minek következtiben ezek 500ezer hold földet engednek át a fejereknek, holdát egy dolláron, holott legalább tízet ér. — St. Nicolasban Lavallo táb. a lakosokat, mivel ellenállottak, kardra hányatta.

Az Armoricain de Brest szerint Rosas személyesen jövend Párisba a békeszerződést becsérelendő. Rosas párhivei a buenosayresi képviselőkamrában legcsudálatosb javaslatokat terjesztének elő Rosas megjutalmaztatásául. Egy rész azt tervezte, hogy egy gyémántozott arany emlékpénz adassék neki, mind maga mind gyermekei 's eselédjei, míg élnek, minden adózástól 's katonáskodástól mentessenek föl; October (öszhó) Rosas hónapnak neveztessek ezentul. Másik pedig, hogy egy pompás palota építtessék a status költségén számára, maga Rosas főtabornagy (Grossmarschall) méltósággal díszessétek, néhány pedig, hogy Rosas jogosíttassék föl a republica bármely helyéről látra (Sicht) szabad váltóleveleket adhatni a nemzeti kincstárra; végre néhány egész életére szabad 's bérmentes levelezési jogot kívánt neki, mely végre a nemzet nevében egy különös pecsét által sürgette Rosast megíttatni. Mind e tervből csupán a főtabornagyság adatott meg a republica halála mellett e zsarnoknak.

Portugália.

Lissabon, jan. 18. Saldanha marq. fia megérkezett Madridból, 's hírt hozott a spanyol kormány békés érzelmeiről. A portugáli menekvöket a határszéltől beljebb parancsolták Spanyolországba. A portugál kormány nemesak nem pártolta ezen spanyol menekvöket, hanem igenis keményen tartotta. A kamrai kisebb rész tudni akarja: miért követ el a kormány olly alkotványelleni kicsapongásokat, miért törleszt el minden biztosítékot, 's miért ad ki olly nagy sommákat a cortes megegyezése nélkül? A kormány azt mondja: majd felel azután. Az ellenzés a spanyol zavarok által a kormányra akart riasztani, ez azonban használván az alkalmat, félben nem hagy addig készülteivel, míg olly erős állásba nem helyezkedik, hogy elleneit elnyomhassa. — Hualva, ki szabad gondolkozásaért száműzvetve van Portugáliából, felszólítást bocsátott a portugál nemzethez, melyben többi közt ez is áll: Portugálok! tapadjuk el a zsarnok miniszterséget, mely királynékok nevében gyalázatos állapotra juttatá e hazát, kövessétek a spanyolok példáját. E nép összetörte a zsarnokság vas pálcáját elnyomóji kezében. Irtsuk ki a zsarnokságot és Portugália ragyogó ujja-születését egy napig sem halaszszuk. Portugálok! ti csak dicső szabadság és örökös rabszolgaság 's gyalázat közt választhattok. — A dueroni hajózás dolgát a kormány a kamrák elibe terjeszté, min ott igen nagy zaj támadt, 's mindenkép fenyegetöznek, míg Spanyolország vissza nem

huzza fenyegetésit. Portugáliának már most 25ezer főre menő rendes serge van, a polgár katonaság 's önkéntesek száma pedig két annyira mehet. — Legújabb angol tudósítások szerint a spanyol sereg csak ugyan megindult a portugál határ felé 's fenyegetözik, hogy azonnal átlépi a határt, ha Spanyolország kívánatit nem teljesíti. —

Spanyolország.

(Növekedő pénzhány.) Többször volt már említve, hogy a pénzhányt egyik eddigi spanyol ministerség sem volt képes fűdözni, de az mégis váratlan kisé, miszerint most béke idején is olly nagy a pénzsükség, hogy a tartományi katonaparasnokok számos helyen alattvalóik zsoldját erőszakkal kényszerülnek a nyilvános pénztárakból kivenni. Ez történt jan. 16kán Cadizban is. Az illy tettek, bármi szükségesek is, bizonyosan nem igen fogják törvényszerűséghez ragaszkodásra szoktatni a hosszas polgárharcokban elvadult spanyol katonaságot. —

(A carlospártiak Franciaországból visszatérnek.) Spanyolország minden tartományban kedvezőn fogadták a francia földről visszatérő volcarlospártiakat, mi azt mutatja, hogy a kölesönös ingerültség valahára kihál a spanyolok lobbanékony kedélyiben. Castellon de la Planaig fegyveresek kísérik a hazatérőket; ott azonban mindenki utlevelet kap, 's tökéletes kénye 's kedve szerint folytathatja útját lakhelye felé. — Beszélük, miszerint a kormányt némileg megrezenté a baszk tartományok ellenállása, 's hogy corteshatározat nélkül alig fogja a baszkok régi szabadtékeit komolyan megtámadni.

Anglia.

(Parlamentí hálanyilatkozat az angol haditiszteknek Szyriában. Elegy.) London február 4ikén: „A felsőház mai ülésiben Minto gr. indítványt tön, miszerint a ház nyilatkoztassa ki halálját Stopford hajóvezér 's mind azok iránt, kik a szyriai táborozásban magokat kitüntették. Ajánló szavaiban Bandiera ellenhajóvezér 's Fridrik fhget is különösen kiemelé, szerencsét kívánván egy-szersmind Angliának, hogy hajóhada ez uttal is olly fényesen bizonyítá be világhírü tuhyomóságát. Colchester az indítványt támogató, kiemelvén többi közt, miszerint a hajóhad nemcsak régi bátorságát tünteté ki, hanem egy-szersmind megmutatá, hogy a hadiféket illön tudja méltánylani, mert az egész hadjárás alatt egyetlen angol matróz ellen sem történt panasz. Angliában az illy országos hálanyilatkozat igen nagy jelentőséggel bír, 's legnagyobbika a megtiszteltetéseknek, és Stopford most már ötdöször részesült benne. — A kormány 15ezer emberrel szándékozik a hadsereget szaporítani. — Néhány nap óta furcsa hírek keringnek bizonyos kellemetlen jegyzékváltogatásról az angol és francia kormány közt, mivel a francia kormány nem igen mutat kedvet a kereskedési szerződés iránti alkudozások megnyitására. Palmerston többi közt annyira ment, hogy nyiltan kimondá, miszerint most, miután a szerződés alól már ugyszólván csak az aláírások hiányzanak, Franciaország vonakodását harczüzenetnek kell tekintenie, főleg, mivel fegyverzésit a francia kormány megszüntetni teljességgel nem akarja. Guizot erre is csak hideg udvarisággal válaszolt, 's Palmerstont igen igen bosszantja az, hogy határozottabb nyilatkozásra nem bírhatja az ovakodó francziát. — A londoni kormány legújában ismét próbát tön a portugál és spanyol királyné megismértetésire az éjszaki hatalmaknál, de kívánt siker nélkül. — Az irlandi repealtársulat üdvkivánó iratot intéze Albert hgez a koronahgnő születésekor, mire a hg természetesen köszönöleg válaszolt. A torypókok az udvariság ezen virágából is mérget szittak, és már két ízben kívántak, a parlament előtt, ez iránt fölvilágítást a ministerségtől. Russell végre hidegen válaszolá, hogy hallott ugyan valamit e dolgról beszélni; de további tudakozódásra az egész tárgyat méltatlannak tartja. A minister ez elutasító szavait a parlamentí többség hangos tetszéssel fogadá. — Az alsóházban leginkább csak helyzeti érdekü tárgyak forganak vitatási szönyegen. — Bizonyos Bames Vilmos egyháziadó fejében 2 font sterlinget vonakodott lefizetni, 's ezért pörköltsegre eddig már 227 fontot kelle fizetnie; de ő ezt föl sem veszi, 's meg fogja mutatni, hogy csakugyan neki van igazsága. —

Franciaország.

(A kormány Lajos Fülöp leveleit egyenesen hamisaknak nyilvánítja. Elegy.) Paris, február 6kán: „A nyomozó bíróság munkálkodása Lajos Fülöp levelei ügyében egészen váratlan fordulatot vön, mely minden pártot bámulásra és sajónra kényszerítend. Tegnap reggel ugyanis Lubist, a la France első szerkesztőjét 's Moutur ügyviselőt (gérant) a rendörség elfogató és st. Pelagiebe záratá. Az ellenök emelt vádnak czime: hamisítás! — Martz. elejétől kezdve naponkint 20ezer ember fog Paris megerősítettésin dolgozni. — Politikai körökben ministerségmódosításról szólnak, 's jelesül, hogy Soult vissza akar vonulni, ha néhány társán (Guizot, Humann és Martin) ki nem adhat, kiknek helyére Passy, Dufaure és Schneider urakat szeretné becszempezeni. — Valée tabornagy Palma baleari szigetre érkezett, honnan, a vesztegüdö eltelte után, Parisba menend. —

Legújabb: A Douro-hajózási kérdés végre jutott, mivel a portugáli tanács (pairkamra) a hajózástörvényt elfogadta 's a királyné azt szentesítette is már. — A febr. 5ki felsőházi ülésben Wellington hg. rögtön olly rosszul lett, hogy az ülésteremből kimente közben, ha Brougham figyeltetésére két lord a minden tagjaiban reszketve tántorgót karjain nem tartja fen, a 71 1/4 éves hős össze vala roskadandó. E meglepő esetre felszökcent valamennyi peer székéről 's mély részvétellel kísérté koresijaig, 's minthogy nyilt hintön jöve, Brougham zártsekerén vitetett ön kívánata szerint Apsleyhousei lakjába. A királyné 's Albert hg igen aggódva tudakozódtak ez eset után a hg mintléterül, azonban febr. 6ki hírt szerint a hg állapotja könnyebbült. Némellyek azonban szélütésnek állítják az elszedülést. — A koronaörökös hg-asszony ünnepeles kereszteltetése febr. 16ra halasztatik. — A francia követházban Guizot hön védelmezte a buenosayresi szerződést.